

Mötesanteckningar

Dialog mellan delregional nämnd Göteborg och de lokala pensionärsorganisationerna den 2 februari 2026

Tid kl. 09:30-12:00

Plats Regionens hus Göteborg, Lokal: Lejonet

Närvaro: Se separat bilaga

1. Välkomna och val av justerare

Maria Millback (V) ordförande i delregional nämnd Göteborg hälsar välkomna till dagens dialog mellan delregional nämnd Göteborg och de lokala pensionärsorganisationerna. Till justerare för mötesanteckningar utses Yvonne Haglund från SKPF.

2. Aktuella frågor hos delregional nämnd Göteborg

Maria Millback (V) redogör om aktuella frågor för DRNG där de bland annat förs en dialog om hur folkhälsoarbetet kan stärkas i alla åldrar och hur politisk kraft kan samlas tillsammans med civilsamhället. I samband med Göteborgs Stads nya organisering har de tidigare folkhälsoråden upphört. Ett initiativärende har därför lagts om att undersöka möjligheterna att starta ett gemensamt folkhälsoråd mellan delregional nämnd Göteborg och Göteborgs Stad. I den nya kommunala organisationen är det inte längre enbart socialnämnden som arbetar med folkhälsofrågor, utan även andra nämnder har ansvar inom området.

Det har kommit till delregional nämnd Göteborgs kännedom att kvinnor över 74 år inte erbjuds screening på samma sätt som yngre åldersgrupper. Västra Götalandsregionen har beslutat att utreda hur fler äldre kvinnor kan nå efter 74 års ålder, kopplat till riskbaserad screening. En pilotstudie planeras för att pröva nya arbetssätt. Fråga uppkommer om screening gäller för de som tagit bort bröstet i VGR då det fortfarande kan utvecklas. Maria Millback (V) svarar att regionen arbetar med detta genom att utvärdera högriskpatienter. Ytterligare fråga ställs om att andra regioner tidigare erbjudit screening upp till 85 års ålder. Det efterfrågas hur lång tid uppföljningen av den pågående utredningen beräknas ta. Återkoppling kommer att ges när mer information finns och lämpligen spelas in i krav- och kvalitetsboken.

Information ges om den kommande statliga tandvårdsreformen där patienter över 67 år ska betala 10 procent av referenspriset. Reformen träder i kraft den 1 januari 2026. Det framhålls att reformen behöver utvärderas för att förstå vilka konsekvenser den får, bland annat för barn och unga som inte längre kommer att prioriteras på samma sätt inom tandvården. Vid nästa tillfälle kommer inspelen som skickats in i krav- och kvalitetsboken 2027 presenteras då de beslutas om ett par dagar efter detta möte.

3. Aktuella frågor hos de lokala pensionärsorganisationerna

Fråga inkommer om folkbildningen och hälsa riskerar att drabbas av neddragningar, vilket kan innebära att fler deltagare behöver betala högre avgifter för kurser. Det framhålls att många inte har råd med detta och att regionen därför bör prioritera området. Det lyfts även att

barn och unga riskerar att få sämre tillgång till musikverksamhet och annan folkbildning vilket går hand i hand med hälsa. Maria Millback (V) svarar att regionen har försökt kompensera minskningen i statliga bidrag genom att tillföra extra medel till folkbildningen. De regionalt drivna folkhögskolorna har fått ökade resurser från regionen för att mildra effekterna av neddragningarna.

4. Panelsamtal om existentiell hälsa

Presentationer

Först presenterar Carl Anton Waltersson och Isak Erling från Slottsskogens vårdcentral informerar om arbetet med existentiell hälsa för äldre. De har publicerat en vetenskaplig artikel om äldres syn på existentiella frågor och primärvårdens roll. Vanliga besvär som uttrycks i deras forskning hos äldre är nedstämdhet, sömnproblem, ångest, sorg och oro kopplat till ensamhet och åldrandets förluster. Sedan 2018 har vårdcentralen erbjudit existentiell gruppbehandling i sju träffar, ledd av två psykologer. Behandlingen utvärderas för att se om den är hjälpsam för personer över 75 år. Sedan 2022 pågår en RCT-studie för att mäta effekterna. Ett nytt projekt utvecklar arbetssätt för att bättre fånga upp existentiella behov i primärvården. Arbetet planeras att pågå till 2028 med målsättning att implementera metoderna brett.

Vidar berättar Pontus Nilsen, präst från svenska kyrkan, om samarbetet med Hälsolots och deras arbetet t med existentiell hälsa. De har tagit fram samtalskort med tankeväckande frågor som används i öppna gruppträffar på offentliga lokaler där fokus inte är behandling eller rehabilitering utan om friskvård. Det betonas att många äldre bär stora existentiella frågor ensamma, vilket kan leda till ohälsa om man inte får möjlighet till reflektion och samtal. Hälsolots erbjuder också utbildning där deltagare först provar en gruppträff och därefter kan leda egna grupper inom Hälsolots regi där man efter utbildning får med sig material. Materialet är framtaget för vuxna och inkluderar även en spelplan med enklare frågor för att underlätta samtalet. Syftet är att ge utrymme för deltagarna att ventilera sina tankar, inte att styra eller anpassa svaren.

Slutligen informerar Anders Anderberg, jourhavande präst och samordnare i Göteborgs stift, om verksamheten och rollen som jourhavande präst. Han informerar om att jourhavande präst tar emot samtal under kvällar och nätter från personer som vill prata om existentiella frågor, ofta kopplade till ensamhet, oro, livsfrågor och omvärldsläget. Verksamheten är öppen för alla, oavsett tro och kontakt kan tas via telefon, chatt eller digitalt brev på Svenska kyrkans webbplats. Jourhavande präst har absolut tystnadsplikt, vilket ofta är avgörande för att människor ska våga söka stöd.

Panelsamtal

Under dialogen framkommer en fråga om den kritik som riktats mot vårdcentralernas möjligheter att göra personbedömningar och erbjuda psykologiskt stöd, särskilt för personer som riskerar att hamna utanför systemet vid exempelvis arbetslöshet eller relationsproblem. Carl Anton beskriver att många betraktas som friska av samhället trots att de har behov av hjälp, och att tillgängligheten måste riktas till dem som behöver den mest. Han nämner även ett samarbete med en idrottsförening i Askim för att stärka äldres hälsa i förebyggande syfte. En fråga ställs om skillnaden mellan kommunens tjänst "jourhavande medmänniska" och jourhavande präst. Det förklaras att jourhavande präst bemannas av präster med absolut

tystnadsplikt, medan kommunens tjänst har mer blandad bemanning och är kopplad till nationella hjälplinjer via 1177.

Fråga inkommer om vårdpersonal har rimliga förutsättningar att bemöta patienters existentiella frågor och om det finns möjlighet att hänvisa vidare. Isak och Carl Anton framhåller att existentiell hälsa hänger samman med både kroppsligt och psykiskt mående och att vården inte enbart kan hänvisa vidare, eftersom patienterna kommer med förväntningar. De betonar att Folkhälsomyndigheten lyfter existentiell hälsa som en del av folkhälsoarbetet och att vården därför behöver tänka bredare. Maria Millback (V) frågar om intresset bland de olika professionerna där Carl Anton svarar att det generellt finns, även om vardagens arbetsbelastning ibland gör det svårt att hinna ta upp frågorna. En fråga väcks om hur existentiella behov kan mötas hos personer som kommer från andra länder. Pontus Nilsson beskriver att Hälsolots arbetar i blandade grupper där deltagarna är anonyma och delar tankar utan krav på att berätta privata detaljer. Det finns även önskemål och planer på att översätta materialet till fler språk för att underlätta deltagande. Fråga inkommer om modellen för existentiell hälsa får tillräcklig spridning eller om den behöver spridas vidare. Det hänvisas till Hälsolots i centrala Göteborg, och det framhålls att spridning inom övriga VGR kräver att någon aktivt tar in arbetssättet. Maria Millback (V) informerar om de två hälsolots och två hälsotek som har folkhälsoavtal med regionen, vilket borde underlätta spridning inom Göteborg. Detta tas med i kommande dialoger med stadens folkhälsostrateger.

5. Övriga frågor

Ingen övrig fråga tillkommer.

6. Nästa möte

Nästa dialogmöte mellan delregional nämnd Göteborg och de lokala pensionärsorganisationerna är den 25 maj. Det framförs önskemål om att nästa dialog ska fokusera på kompetens, bemötande och bemanning på vårdcentraler samt på samordningen mellan region och kommun vid utskrivning från sjukhus.

Bilagor:

1. Presentation - pensionärsråd 2026–02–02
2. Presentation - existentiell hälsa för äldre vuxna i primärvården
3. Presentation - öppna kort
4. Skriftlig återkoppling på frågor från delregional nämnd Göteborgs dialog med lokala pensionärsorganisationer

Vid anteckningarna,
Leon Gårdstrand